26 Ιανουαρίου 2020

Μάτια, φρύδια, βλέφαρα

Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Άγ. Ιωάννης Χρυσόστομος / Άγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ορθόδοξη πίστη

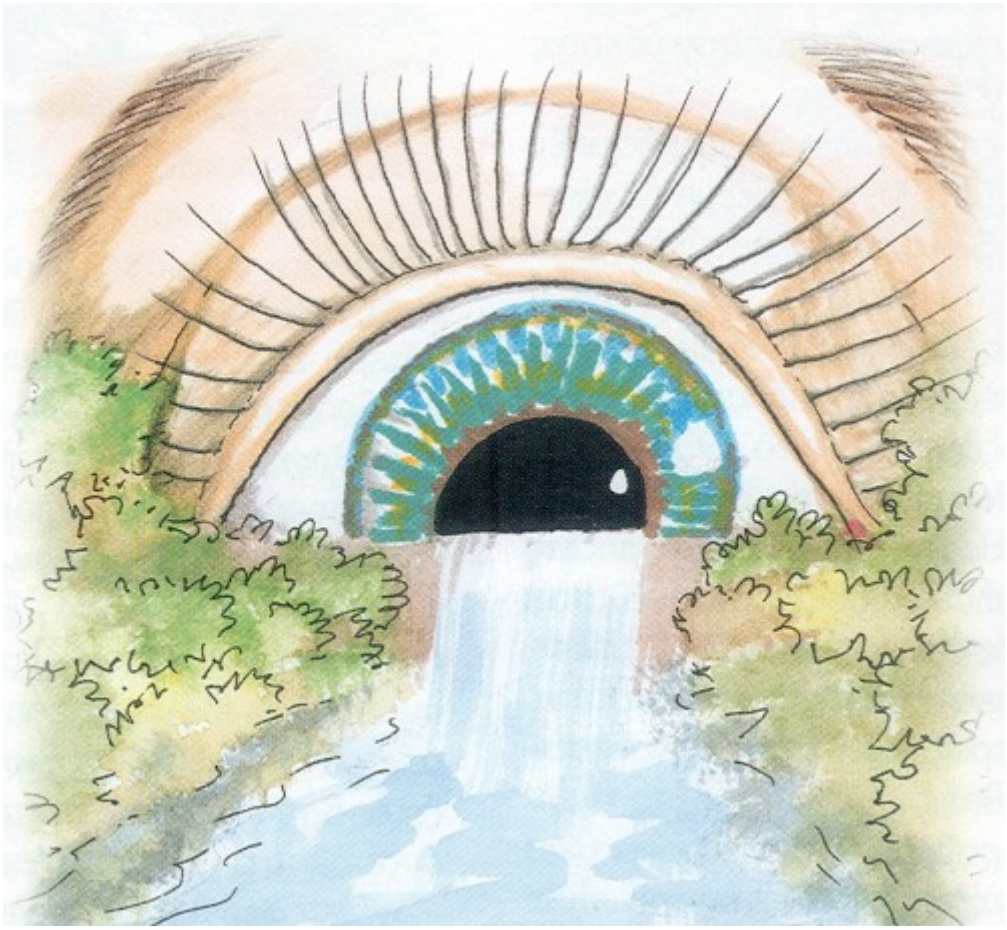

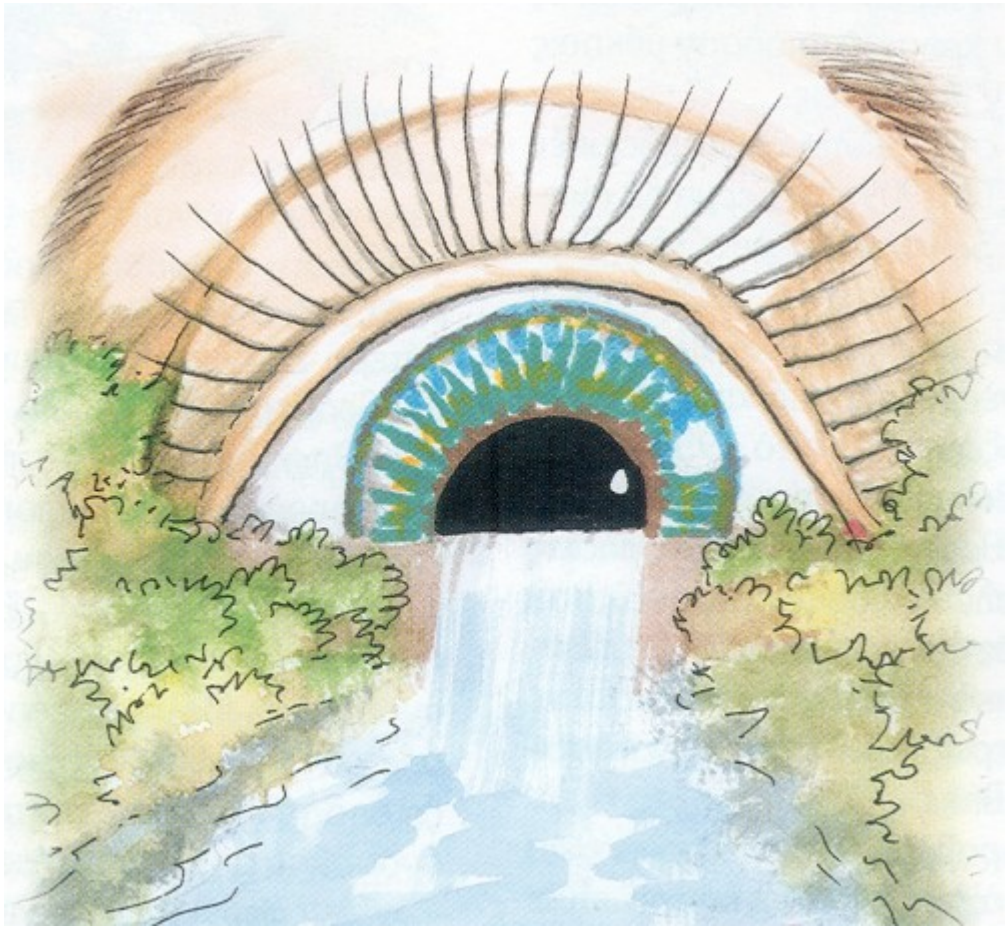

Αυτός θα μπορούσε επιγραμματικά να είναι ο τίτλος μέρους της ομιλίας του αγίου Ιωάννη Χρυσοστόμου προς το εκκλησίασμα στην Αντιόχεια. Βρισκόμαστε στο 387, δηλαδή στην ταραγμένη περίοδο της πόλεως εξαιτίας της επιβολής νέων φόρων από μέρους της κεντρικές κυβερνήσεως του Βυζαντίου. Οι κάτοικοι της Αντιόχειας αντέδρασαν σε τέτοιο βαθμό, που κάποιοι κατέστρεψαν τους ανδριάντες του αυτοκράτορα Θεοδοσίου, του πατέρα του, της αυτοκράτειρας Πλακίλλας και των ανήλικων παιδιών τους Αρκαδίου και Ονωρίου. Οι δράστες παρέμειναν άγνωστοι και οι φήμες οργίαζαν ότι στρατεύματα κατευθύνονταν εναντίον της πόλεως.

Κατά το χρονικό αυτό διάστημα ο Ιωάννης εκφώνησε είκοσι τέσσερις ομιλίες. Στην ενδέκατη ομιλία του τα πράγματα είχαν πάρει καλή τροπή και τα πνεύματα είχαν ηρεμήσει, έτσι που ο λόγος του Χρυσοστόμου να είναι ευχαριστήριος στο Θεό εξαιτίας «της απαλλαγής των εκ της στάσεως προσδοκηθέντων κακών». Η ομιλία, έκτος από το μόνιμο θέμα, ασχολήθηκε και εναντίον «των το σώμα ημών διαβαλλόντων», για να προχωρήσει και να εξάρει την «περί της του ανθρώπου κατασκευής». Το πιο ενδιαφέρον μέρος του θέματος ήταν αυτό που άφορα η επιγραφή της τωρινής ιστορίας μας:

Εσύ, λοιπόν, αν θέλεις να μάθεις πόση είναι η σοφία Αυτού που μας δημιούργησε, σκέψου τι γίνεται με τον πηλό! Μπορεί να κάνει τίποτε άλλο από το τούβλο και το κεραμίδι; Να όμως που ο αριστοτέχνης Θεός κατάφερε από την υλη που φτιάχνεται μόνο το τούβλο και το κεραμίδι να φτιάξει ένα τόσο καλά μάτι, ώστε να το θαυμάζουν όλοι όσοι το βλέπουν. Πράγματι, έδωσε στο μάτι τέτοια δύναμη, ώστε να βλέπει τόσο μεγάλο διάστημα, έτσι που η μικρή κόρη του ματιού να μπορεί να αντιλαμβάνεται κάθε τι που περιέχεται στο χώρο, όπως τα βουνά, τα φαράγγια και τα πελάγη, ακόμη δε και αυτόν τον ουρανό. Όλα χωρούν σ’ εκείνη τη μικρή κόρη.

Μην πεις όμως για τα δάκρυα και για τις «λήμες» [δηλ. τσίμπλες], γιατί αυτό έγινε για τη δική σου αμαρτία. Αλλά πρέπει να καταλάβεις αυτή την ομορφιά του ματιού και τη δύναμή του, καθώς διασχίζει τόσο μεγάλες αποστάσεις αέρος χωρίς να κουράζεται και να μοχθεί. Τα πόδια όμως ύστερα από λίγο διάστημα πονούν και εξασθενούν, ενώ το μάτι διαβαίνει τόσο μεγάλο ύψος και τόσο μεγάλο πλάτος χωρίς να νιώσει καμιά αδυναμία. Επειδή το μάτι είναι από όλα τα μέλη του ανθρώπου το πιο αναγκαίο, δεν το άφησε [ό Θεός] να πιέζεται από τον κόπο, ώστε η υπηρεσία του να είναι ανεμπόδιστη.

Ποιά λόγια μπορούν να περιγράψουν όλη την αρετή αυτού του μέλους; Αλλά γιατί να μιλάω μόνο για την κόρη του ματιού και την οπτική της δύναμη; Αν τώρα κάνουμε λόγο για τις βλεφαρίδες του ματιού, που θεωρούνται ότι είναι το ευτελέστερο απ’ όλα τα μέλη, όμως και σ’ αυτές θα ανακαλύψεις τη σοφία του δημιουργού Θεού. Όπως τα αγάνια προβάλλουν στα στάχυα σαν δόρατα και απομακρύνουν τα πτηνά, καθώς δεν τους επιτρέπουν να κάθονται στον καρπό και να σπάνε το στάχυ που είναι πιο αδύνατο, το ίδιο συμβαίνει και με τα μάτια, που οι τρίχες των βλεφάρων σαν αγάνια και δόρατα προβάλλουν και απομακρύνουν τη σκόνη και όλα εκείνα που ενοχλούν τα μάτια.

Δες πάλι και μια άλλη περίπτωση σοφίας του Θεού που δεν είναι κατώτερη από την προηγούμενη. Αφορά τα φρύδια. Ποιός δε θα θαυμάσει τη θέση τους σε σχέση με τα μάτια; Δεν απλώνονται πιο πέρα από το μέτρο, ώστε να μη σκιάζουν τα μάτια,

ούτε πάλι είναι μικρά ώστε να υπολείπονται. Επίσης εξέχουν πάνω από το μάτι όπως το γείσο στο σπίτι, για να συγκρατούν τον ιδρώτα που κατεβαίνει από το κεφάλι και να μην αφήνουν να στενοχωριούνται τα μάτια. Γι' αυτό και τρίχες φυτρώνουν έτσι που με τη δασύτητά τους κατακρατούν ό,τι κατρακυλάει και με πολλή ακρίβεια στεγάζουν τα μάτια, ενώ συγχρόνως προσφέρουν στην όψη ομορφιά. Και δε θα θαυμάσουμε μόνο αυτό, αλλά και κάτι άλλο που δεν είναι μικρότερο του προηγουμένου. Πες μου, γιατί οι τρίχες του κεφαλιού μεγαλώνουν και κουρεύονται, ενώ οι τρίχες των φρυδιών δεν κουρεύονται; Κι αυτό δεν έγινε σ' εμάς άπλα και τυχαία, αλλά γιατί διαφορετικά θα σκοτεινιάσουν τα μάτια, όπως συμβαίνει στους ανθρώπους που έχουν προχωρήσει σε βαθιά γεράματα.

Γι' αυτούς που προσέχουν αρκούν τα όσα είπα για να καταλάβουν ότι η σοφία του Θεού διαλάμπει μέσα από τη δική μας δημιουργία. Αφήνω, λοιπόν, το μέρος αυτό στους ειδικούς για να τα ερευνήσουν με ακρίβεια, ώστε να προχωρήσω σε άλλο θέμα [...].

Πηγή: *Ηλία Βουλγαράκη, «Καθημερινές ιστορίες Αγίων και αμαρτωλών στο Βυζάντιο». Εκδ. Μαΐστρος, Αθήνα 2007.*